

AFRYKANKA

kwartalnik nr 7

listopad 2023

Szkoła Podstawowa nr 397
w Warszawie

WSTĘPNIAK:)

Nowy rok szkolny, nowa pora roku, nowa gazetka...

Ten numer chcielibyśmy poświęcić jesieni, która złoci liście za naszą remontowaną właśnie szkołą a także...Azji.

Dlaczego zainteresował nas ten kontynent? Pisaliśmy już o Europie i Afryce , czas na egzotyczne podróże tam, gdzie nas jeszcze nie było.

Miłego czytania!

Magdalena Forszpaniak

W tym numerze:

- Kalendarium (4.09.2023 – 15.11.2023)..... str.3
Mateusz Kajzer kl. 6a
- Wywiad z panią sołtys str.7
Urszula Skiba kl. 6a
- Azja str.10
Marcel Domalewski 7b
- Zabytki Azji.....str.11
Dominik Kołodziej kl. 6a
- Ciekawostki o Chinach.....str.12
Kinga Grzankowska kl.6b
- Zwierzęta kojarzące się z Azją str.14
Karol Wnęk kl.6b
- Jesienna chemiastr.16
Antonina Kostyra kl.6a
- Kuchnia turecka.....str.18
Maja Zadrożna kl.6a
- Wspomnienia z obozu sportowegostr.21
Michał Martyniak kl.6a
- Malarze zakochani w jesienistr.23
Julia Dominak kl.6b
- Kącik literata.Haikustr.25
Redaktor naczelna
- Książka na jesieństr.26
Katarzyna Zielska kl.6b
- Gra pochodząca z Azji ,str.27
Mateusz Wiatryk kl.6b
- „Azjatyckie” dowcipystr.28
Tadeusz Gracjasz kl.6b

Kalendarium

Pierwsze kalendarium „Afrykanki” w tym roku szkolnym, zaczynamy od sukcesu naszych uczniów z klasy sportowej z którymi choć w czerwcu musieliśmy się pożegnać, to jeszcze w wakacje, reprezentowali naszą szkołę na Mistrzostwach Polski Młodzików w wioślarstwie w Kruszwicy w dniach 28-30 lipca. W zawodach wystartowało łącznie dwanaście uczennic i uczniów. Srebrny medal i tytuł Wicemistrzów Polski zdobyli, wiosłujący w konkurencji dwójek podwójnych, Marek Szlachetka i Tymon Raniszewski. Bardzo blisko medalu była też nasza czwórka podwójna w składzie Aleksander Zieliński-Bąbka, Jakub Krzyżewski, Oskar Sztuczka i Marek Minda, którzy po bardzo emocjonującym pojedynku zajęli ostatecznie czwarte miejsce. Serdecznie gratulujemy! 😊

Mateusz Kajzer 6a

Pozostałe wydarzenia szkolne:

4 września: Rozpoczęcie roku szkolnego 2023/2024

Jak co roku, pierwszy dzień szkoły rozpoczęliśmy uroczystym apelem, po którym wszyscy uczniowie udali się do swoich klas, gdzie czekała na nas wyjątkowa niespodzianka. Jaka?

W związku z pracami remontowymi szkoły, związanymi z termomodernizacją, zajęcia dydaktyczne w tym roku szkolnym rozpoczęły się dla nas tydzień później 😊

5 września - 8 września: Integracja i nauka poprzez zabawę.

Był to czas na integracje klasowe, które spędziliśmy biorąc udział w różnych warsztatach plenerowych i zajęciach sportowych. Odwiedziliśmy też: Muzeum Narodowe, Łazienki Królewskie, Ogród Botaniczny UW, Muzeum Fryderyka Chopina, stadion PGE Narodowy, Belweder, Zamek Królewski, Muzeum Warszawy, NBP, ZOO oraz Park Skaryszewski.

15 września: Akcja Sprzątania Świata.

Co roku, na całym świecie odbywa się wielka akcja sprzątania świata. Ma ona na celu zwiększenie świadomości ekologicznej i odpowiedzialności za środowisko naturalne. Tegoroczna edycja wystartowała pod hasłem „Sprzątanie świata łączy ludzi”. Nasi uczniowie również wzięli w niej udział i wspólnie wysprzątali teren wokół naszej szkoły.

19 września: Pamiętamy!

Tego dnia delegacja naszej szkoły uczestniczyła w obchodach 84. rocznicy obrony warszawskiej Pragi oraz 79 rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego przy pomniku 21 Warszawskiego Pułku Piechoty „Dzieci Warszawy”

19–20 września: Mistrzostwa dzielnicy w indywidualnych i sztafetowych biegach przełajowych.

W ramach Warszawskiej Olimpiady Młodzieży, odbyły się zawody w indywidualnych i drużynowych biegach przełajowych o puchar dzielnicy Praga Południe. Sztafeta dziewczyn wystąpiła w składzie: Wiera Nelup, Julia Potocka, Tola Fudala, Maja Zadrozna, Urszula Skiba i Laura Budzisz.

Sztafetę chłopców reprezentowali: Filip Szymanowski, Julian Korytkowski, Przemysław Pieniek, Łukasz Sknadaj, Antoni Tetwejer i Mateusz Kajzer. Obie drużyny, zarówno dziewcząt, jak i chłopców zdobyły trzecie miejsce i brązowe medale oraz pamiątkowy puchar. W biegach indywidualnych najlepiej pobiegli: Urszula Skiba, Serhii Hazdyk, Dawid Ołuszczyk oraz Antoni Tetwejer, kwalifikując się tym samym do zawodów na szczeblu warszawskim. Gratulujemy!

3 października: Pomagamy Hubertowi!

Po raz kolejny wystartowaliśmy ze zbiórką nakrętek, dzięki której będziemy mogli pomóc w rehabilitacji Hubertowi chorującemu na mózgowo porażenie dziecięce. Podobnie jak w zeszłym roku, tak i w tym, w akcji tej będą nas wspierać Szkoła Podstawowa nr 373 oraz 401. Bardzo dziękujemy!

6 października: Mistrzostwa dzielnicy w piłce ręcznej

W ramach Warszawskiej Olimpiady Młodzieży Praga Południe, zorganizowane zostały zawody piłki ręcznej, w której reprezentacja naszej szkoły w składzie: Julia Potocka, Paula Głowacka, Maria Daniluk, Antonina Kostyra, Nadia Zarzycka, Urszula Skiba, Maja Zadrożna, Laura Budzisz, Julia Kamińska i Aleksandra Zielińska, zdobyła srebrny medal i tytuł wicemistrzyń dzielnicy. Gratulujemy!

13 października: Pasowanie na ucznia

Tego dnia nasi pierwszoklasiści złożyli ślubowanie i oficjalnie stali się uczniami naszej szkoły. Serdecznie ich witamy i życzymy samych sukcesów!

14 października: Dzień Edukacji Narodowej

To wyjątkowy dzień dla całej społeczności szkolnej, zarówno nauczycieli jak i uczniów, dlatego Wszystkim życzymy tak zwyczajnie...**ABY W SZKOLE BYŁO FAJNIE!** 😊

20 października: Paczka dla Psiaczka

Zima to najtrudniejszy czas dla naszych zwierząt, dlatego świetlica szkolna wraz z samorządem uczniowskim zainicjowali wyjątkową zbiórkę dla psów ze schroniska.

8 listopada: Dzień Zdrowego Odżywiania

Celem tego święta jest promowanie zdrowego jedzenia i prawidłowych nawyków żywieniowych, dlatego na ten dzień uczniowie 6a i 6b oraz 7a przygotowali nie tylko plakaty o tej tematyce, ale również stoiska ze smacznymi, pożywnymi i zdrowymi smakołykami. Dziękujemy Pani Marzenie Kordowskiej za pomysł i pomoc w przygotowaniu tej akcji.

Oprócz powyższych wydarzeń, uczniowie naszej szkoły uczestniczyli już w pierwszych ogólnopolskich konkursach: Multitest, i Olimpusie oraz konkursach szkolnych. Obecnie społeczność szkolna przygotowuje się do obchodów **Dnia Niepodległości**, które przypada na dzień **11 listopada**.

Wywiad

Za oknem jesień, już liście spadają, a tak niedawno było lato. Tęsknimy za wakacjami, by popływać w morzu, zdobywać góry albo porozmawiać z ludźmi, którzy żyją w zupełnie innych warunkach niż my. Gdyby tak można było cofnąć się do tego wspaniałego wolnego czasu, choć na chwilę. W tym wywiadzie właśnie będziemy mogli to zrobić, dzięki rozmowie z sołtyską wsi Joanin.

-Dzień dobry, czy mogę zadać pani kilka pytań?

-Tak, oczywiście.

- Ile lat pani jest sołtysem tej wsi?

-Jestem tu sołtysem już dwa lata, no, właściwie dwa lata upłyną w październiku.

-Jakie zadanie ma pani jako sołtys?

-Moim zadaniem jest jeździć na sesje do gminy Dobre, zbierać podatek i opłaty za śmieci . Chodzę po sąsiadach i zbieram to.

-Czy mieszkańcy są zadowoleni z pani rządów?

-Mieszkańcy są zadowoleni, jednogłośnie wybrali mnie na sołtysową. No i myślę, że będę tę funkcję pełnić jak najdłużej.

-Jakie są pani marzenia dotyczące tej wsi?

-Moim marzeniem jest tu dalej funkcjonować, zrobić nad strugą ładny mostek. Wiatę postawić tam i żeby było tam ładnie. Dodatkowo poprawić drogę do strugi, żeby mieszkańcy ze wsi obok tam odpoczywali.

- To piękne marzenia. Życzę, by wszystkie się spełniły.

Wywiad przeprowadziła Urszula Skiba z kl.6a

CIEKAWOSTKI GEOGRAFICZNE

AZJA

W zależności od podejścia: największy kontynent na Ziemi lub część świata, która razem z Europą tworzy największy kontynent, Eurazję. Jest zarazem kontynentem o największej na świecie liczbie ludności

Dane geograficzne

Azja położona jest niemal w całości na półkulach wschodniej i północnej. Jedyne niewielkie obszary leżą na półkulach zachodniej (Półwysep Czukocki) i południowej (część Archipelagu Malajskiego).

Azja sąsiaduje z Europą od zachodu, Afryką od południowego zachodu, Oceanem Indyjskim i Australią od południowego wschodu oraz Pacyfikiem od wschodu.

Powierzchnia Azji to 44,6 mln km², co stanowi około 30% powierzchni wszystkich lądów na ziemi.

Podział polityczny Azji

Na terenie Azji znajduje się 48 państw, 5 terytoriów zależnych od Australii i Wielkiej Brytanii oraz 6 państw nieuznawanych na arenie międzynarodowej.

Języki używane w Azji

W Azji mówi się wieloma językami. Należą do nich liczne rodziny językowe, a niektóre z nich są ze sobą spokrewnione. Do głównych języków kontynentu azjatyckiego należą:

- **Języki łańskie**: dzielą się na turkijskie, mongolskie i tungusko-mandżurskie; używane przez około 151 milionów ludzi zamieszkujących wiele regionów, w tym Syberię, chiński Daleki Wschód i inne obszary.
- **Języki austroazjatyckie** dzielą się na języki Munday i Mon-Khmer; używane przez około 117 milionów ludzi, głównie w Indiach i Bangladeszu.
- **Języki austronezyjskie** dzielą się na ateńskie i bununijskie, wschodniotajwańskie i pajanijskie; posługuje się nimi ponad 250 milionów ludzi z wysp Oceanii, Azji Południowo-Wschodniej i Oceanii.
- **Języki kaukaskie**: Szeroka grupa języków używanych w regionie górskim Kaukazu, który leży między dwiema rzekami, Morzem Kaspijskim i Morzem Czarnym.
- **Języki drawidyjskie**: Rodzina 85 pomniejszych języków, którymi mówi się w Indiach lub na Sri Lance. Posługuje się nimi około 200 milionów ludzi.
- **Języki indoaryjskie** to podrodzina języków, którymi posługiwali się niegdyś Indo-Aryjczycy i które stale się rozwijają. Posługuje się nimi ponad 700 milionów ludzi w Indiach i Pakistanie.
- **Języki indoeuropejskie** to jedna z najstarszych i największych grup językowych. Obejmuje ona wiele setek języków współczesnych, jak również angielski i hiszpański. Posługuje się nimi około 40% ludności Ziemi (około trzech miliardów ludzi).
- **Języki afroazjatyckie** są najczęściej używane w Afryce, ale także na Bliskim Wschodzie. Kiedyś były one częścią plemienia Chamito-Semitów.
- **Języki mongolskie**: Rodzina języków łańskich używanych w Mongolii przez około 8,5 miliona ludzi w Azji Środkowej i Europie Wschodniej.

Języki, którymi posługuje się największa liczba obywateli:

- Chiński mandaryński: 1,2 miliarda (Chiny kontynentalne i Singapur, Republika Chińska);
- Języki indyjskie: 1 miliard ludzi (Indie);
- Język rosyjski: 145 mln ludzi (Rosja, Kazachstan);
- Język japoński: 130 mln osób (Japonia);
- Język koreański: 78 mln osób (Korea Południowa, Korea Północna);
- Język wietnamski: 70 mln osób (Wietnam)
- Język perski: 62 mln osób (Afganistan i Iran);
- Język tajski: 48 mln osób (Tajlandia);
- Język paszto: 45 milionów ludzi (Afganistan);
- Język farski: 40 milionów ludzi (Iran).

Azjatyckie rekordy:

- najwyższy szczyt Ziemi: Mount Everest (8849 m n.p.m.);
- największa aglomeracja: Tokio (37 mln);
- największe opady: Czerapuńdzi, Indie - 11000 mm;
- najniższa temperatura: Ojmiakon, Rosja - -71,2°C;

- największe jezioro: Morze Kaspjskie (374 tys. km²);
- największa wyspa: Borneo (746 tys. km²);
- najludniejsze państwo świata: Chiny (1,41 mld);
- największy półwysep: Półwysep Arabski (2780 tys. km²);

Najważniejsze atrakcje:

- Jerozolima (Izrael) - święte miasto trzech religii o niezwyklej, przepelnionej duchem świętości atmosferze

- Angkor Wat (Kambodża) - największa na świecie budowla religijna, o unikalnej architekturze
- Bangkok (Tajlandia) - rozrywkowa stolica Azji, a przy tym pełne dynamizmu, nowoczesne miasto
- Tybet (Chiny) - urzekające, surowe krajobrazy przyprawione dojmującą tybetańską kulturą
- Agra (Indie) - zapierający dech w piersiach cudowny monument wystawiony miłości
- Zatoka Halong (Wietnam) - natura ukazuje swe piękno w postaci setek rozrzeźbionych szczytów wyrastających ponad wody oceanu

- Wielki Mur (Chiny) - największa budowla jaką kiedykolwiek wzniosły ludzkie ręce

- Petra (Jordania) - wykute w czerwonej skale miasto o niepowtarzalnym charakterze
- Pamukkale (Turcja) - cud natury powstały na skutek działania wód wapiennych, które wyrzeźbiły wspaniałe białe terasy
- Luang Prabang (Laos) - magiczna atmosfera kolonialnego miasta wzbogaconego o tajemnicze wieże buddyjskich watów
- Pagan (Birma) - niepowtarzalny widok płaskowyżu usianego świątyniami, pagodami i klasztorami buddyjskimi
- Himalaje - najwyższe góry świata, z wieloma wspaniałymi szlakami trekkingowymi i cudownymi krajobrazami

Marcel Domalewski kl.7b

Niewątpliwie ciekawym tematem są zabytki Azji. Warto poznać kilka ciekawostek na ich temat. Zapraszam do czytania.

Dominik Kołodziej kl.6a

Jednym z najpopularniejszych zabytków Azji jest Wielki Mur Chiński. Jak sama nazwa wskazuje pochodzi on z Chin. Ma on aż 21 196 km. długości. Pomimo, jak może się wydawać dostojnego wieku, ma on od finału budowy dopiero 145 lat! Jego budowa rozpoczęła się około VI-VIII w. p.n.e. Miał on służyć między innymi do obrony przed barbarzyńcami.

Drugim równie popularnym zabytkiem jest indyjskie Tadź Mahal. Ma 171 metrów wysokości i 370 lat. Wybudowany przez cesarza Szahdżahana. Budowa trwała tylko 21 lat dzięki pracy wielu osób z różnych specjalizacji. Krążą plotki o tym, że miał powstać drugi, czarny budynek. Do jego budowy ostatecznie nie doszło.

Ostatnim zabytkiem na liście jest miasto Petra w Jordanii. Jest ono wpisane na listę Światowego Dziedzictwa Unesco. Odkryte zostało w 1812 roku. Jego budowa rozpoczęła się około 2000 lat temu. Zostało użyte jako motyw przewodni w kultowym filmie „Indiana Jones”.

ZAPISKI MŁODEGO HISTORYKA

Ciekawostki na temat ze starożytnych Chin

Starożytne Chiny to początek jednej z najstarszych i najdłużej istniejących cywilizacji. To właśnie dawnym mieszkańcom tego kraju zawdzięczamy wiele wynalazków, które są używane do dziś. Z czego słyną starożytne Chiny, opowie Wam

Kinga Grzankowska z kl.6b

1. Już w starożytności niezwykle istotną rolę odgrywała tam tradycja, umiłowanie przodków i obyczajów.

2. Starożytni Chińczycy postrzegają społeczeństwo jako jeden organizm, a każdy człowiek miał być jego komórką, pełniącą określoną rolę. Stąd obowiązujący w kraju kult pracy.

3. Kolejną cechą, która charakteryzowała mieszkańców starożytnych Chin i odróżniała ich od ludów europejskich, było ich

4. Cywilizacja chińska przywiązywała dużą uwagę do potęgi rozumu, co przełożyło się na dynamiczny rozwój wielu dziedzin nauki. Przykładem jest choćby medycyna. Już w czasach starożytnych, Chińczycy praktykowali akupunkturę, korzystali z

specyficzne postrzeżenie czasu. Heraklit z Efezu mawiał, że *nie da się dwa razy wejść do tej samej rzeki*. To powiedzenie niezwykle obrazowo przedstawia europejskie spojrzenie na ten temat. Naszym zdaniem, czas jest płynącym strumieniem, który zmienia się nieustannie, dokładnie jak woda w rzece

Dla Chińczyków czas składał się z cykli krążących w formie pętli. Znalazło to odzwierciedlenie w starożytnym języku chińskim, w którym nie obowiązywała koniugacja.

lecznicych właściwości roślin i opracowali teorię na temat związku pracy serca z krążeniem krwi. Oprócz tego, jako pierwsi badali puls i wprowadzili szczepienia.

5. Kolejną dziedziną, która rozwijała się w starożytnych Chinach, była matematyka. System dziesiętny został tam wprowadzony już w czasach panowania dynastii Shang. Wtedy też Chińczycy poznali liczby ujemne, które dla odróżnienia od dodatnich były zapisywane kolorem czarnym (dodatnie zapisywano czerwonym atramentem).

6. Wymieniając największe osiągnięcia starożytnych Chin, nie można pominąć rozwoju pisma. Najstarsze zabytki piśmiennicze - inskrypcje na kościach wróżebnych

- pochodzą z XIV w. p.n.e.

Starożytni Chińczycy do perfekcji opanowali sztukę wytwarzania przedmiotów, które miały ułatwiać codzienne życie. Najciekawsze wynalazki starożytnych Chin, które przetrwały do dziś, to:

- papier toaletowy - Cai Lun wynalazł papier mniej więcej w 105 roku.

Pierwsze wzmianki na temat wykorzystania go w celach higienicznych pochodzą z 589 roku;

- banknoty - papierowe pieniądze są dziś podstawowym środkiem płatniczym. Także ten wynalazek zawdzięczamy Chinom. Pierwsze banknoty, wówczas bez nominałów, zostały tam wprowadzone do obrotu w VII wieku. Dzięki temu kupcy zostali uwolnieni od konieczności noszenia ze sobą ciężkich monet;

- widelec - na Starym Kontynencie widelec wszedł do użytku w średniowiecznym Bizancjum. W Chinach ten praktyczny wynalazek był znany już w 2400 r. p.n.e.;

- wiatrak - pierwszy wentylator, służący schładzaniu powietrza w pomieszczeniach, został wynaleziony w czasie panowania dynastii Han. Urządzenie było wyposażone w siedem 3-metrowych łopatek, które napędzała siła ludzkich mięśni.

OBSERWACJE PRZYRODNIKA

Cześć, chciałbym Wam opowiedzieć o zwierzętach zamieszkujących Azję – kontynent wielu kontrastów, gdzie występują niepowtarzalne i wyjątkowe obszary przyrodnicze, a tym samym dużo niesamowitych zwierząt. Próbowałem zebrać dla Was informacje o tych najciekawszych gatunkach.

1. Żuraw mandżurski inaczej zwany żurawiem japońskim

jest największym gatunkiem żurawia, od 2021 gatunek ten jest uznany za narażony wyginięciem. Ptak ten ma czarny ogon, głowę i szyję, białe skrzydła i tułów, a na czubku głowy jest czerwona łata skóry, której kolor staje się jaskrawy, gdy ptak jest pobudzony. Ptak ten może zjeść: małe płazy, gryzonie, owady, ryby, rośliny oraz wodne bezkręgowce. Żuraw ten najczęściej składa 2 jajka z których wykluwa się 1 młode. Szacuje się, że pozostało ok. 2300 dorosłych osobników, z czego około połowa zamieszkuje Japonię. Ptaki te lubią przesiadywać na

bagnach, polach ryżowych i terenach podmokłych. W Azji Wschodniej żuraw mandżurski jest uznawany za symbol szczęścia i wierności.

2. Słoń indyjski zamieszkuje lasy i zarośla Azji południowej i południowo wschodniej. Jako pierwszy opisał ten gatunek szwedzki przyrodnik Karol Linneusz w 1758 r. Słonie te mają dużą głowę z dwoma półokrągłymi guzami kostnymi, płaskie czoło, a ich ciosy są stosunkowo małych rozmiarów. Zwierzęta te żyją w stadach złożonych z 8-10 samic z dziećmi. W terenie górzystym osiągają od 7 do 15 km/h, poza tym doskonale pływają. Słonie indyjskie żywią się: liśćmi, trawą, miękką korą, pędami bambusa i owocami. W ciągu roku zabija się ok. 150 dzikich słoń, ich ofiarą pada ponad 200 osób. W Kambodży i Tajlandii spotkanie słonia indyjskiego gwarantuje zdrowie i szczęście.

3. Panda wielka zwana też niedźwiedziem bambusowym, zamieszkuje lasy bambusowe, żywi się pędami roślin, rybami i małymi gryzoniami. Ssaki te muszą jeść nawet 40 kg dziennie, ponieważ trawią jedynie 25% spożytego pokarmu. Zwierzęta te najczęściej żyją w samotności. Wędrują powoli po swoim terytorium, szukając jedzenia. Pandy te najbardziej aktywne są o świcie i zmierzchu. Niestety misie te są narażone na wyginięcie, więc dla ich obrony na terenie Chin utworzono 12 rezerwatów, w których przebywa ponad połowa tych

zwierząt. Pandy są od połowy XX w. symbolem Światowego Funduszu na rzecz Przyrody (WWF). Dla Chińczyków jednak to symbol mądrości, potęgi, pokoju i kruchości egzystencji.

4. Tygrys azjatycki to duży, drapieżny ssak z podrodziny panter w rodzinie kotowatych . Wielkością ustępuje

jedynie niektórym niedźwiedziom. Dorosłe samce osiągają ponad 300 kg masy ciała przy ponad 3 m całkowitej długości. Rekordowa masa ciała samca, z podgatunku tygrysa syberyjskiego, wynosi 423 kg. Dobrze skacze, bardzo dobrze pływa, poluje zwykle samotnie. Dawniej liczny w całej Azji, zawsze budzący grozę, stał się obiektem polowań dla sportu, pieniędzy lub prewencyjnej obrony (ludzi i zwierząt hodowlanych)

Wytępiony w wielu regionach, zagrożony wyginięciem, został objęty programami ochrony. Największa dzika populacja żyje w Indiach (gdzie w niektórych regionach tygrysy są uważane za zwierzęta święte).

Słowo „tygrys” pochodzi od greckiego wyrazu *tigris*, które z kolei ma najprawdopodobniej irańskie korzenie.

Karol Wnęk kl. 6b

OKIEM MŁODEGO CHEMIKA

Jesień to cudowna pora roku. Najczęściej jak o niej myślimy, to kojarzy nam się z czerwono- pomarańczowymi liśćmi i dyniami. Ale czy kiedykolwiek zastanawialiście się, jakie natura przeprowadza w tym czasie procesy chemiczne? Myślę, że nie za bardzo, dlatego opisałam parę z nich, byście lepiej mogli zapoznać się z tym tematem.

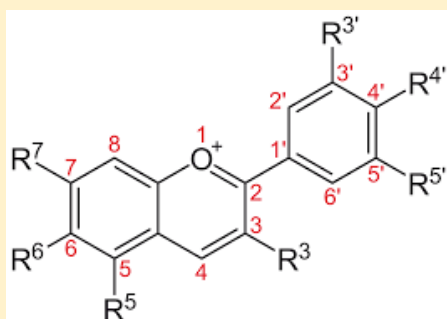
Karotenoidy i flawonoidy

Karotenoidy i flawonoidy to duże rodziny związków chemicznych – zawierają je liście wraz z chlorofilem, jednak wysoki poziom chlorofilu obecny w miesiącach letnich zwykle maskuje ich kolory. Wraz z degradacją i zanikaniem chlorofilu jesienią, ich kolory stają się bardziej zauważalne – obie rodziny związków przyczyniają się do powstawania żółci, podczas gdy karotenoidy również do barwy pomarańczowej i czerwieni. Z postępowaniem jesieni, związki te również ulegają degradacji razem z chlorofilem, ale robią to

znacznie wolniej niż sam chlorofil, dzięki czemu ich kolory stają się widoczne. Karotenoidy obejmują beta-karoten, który jest przyczyną pomarańczowego koloru marchwi, luteinę, która przyczynia się do żółtego koloru żółtek jaj oraz likopen, który jest również odpowiedzialny za czerwony kolor pomidorów.

Antocyjany

Antocyjany należą do klasy związków flawonoidowych. W przeciwieństwie do karotenoidów, antocyjany nie są powszechnie obecne w liściach przez cały rok. Gdy dni robią się krótsze i mniej słoneczne, czyli ciemniejsze, ich synteza jest inicjowana przez zwiększoną koncentrację cukrów w liściach w połączeniu ze światłem słonecznym. Ich dokładna rola w liściu jest nadal niejasna – pojawiły się jednak sugestie, że mogą pełnić pewną rolę chroniącą przed światłem,

pozwalającą drzewu chronić liście przed jego szkodliwym działaniem i wydłużać czas przed ich zrzućciem. Pod względem ich wkładu w barwę jesiennych liści zapewniają żywe odcienie czerwieni, fioletu i koloru zwanego magentą. Na ich kolor wpływa również kwasowość soku drzewnego, który wytwarza szereg odcieni.

Alergie

Oprócz związków i reakcji chemicznych, które cieszą nasze oczy, jesienią występują też takie, które niektórzy odczuwają niezwykle negatywnie. W miesiącach jesiennie-zimowych szczególnego znaczenia nabierają alergeny całoroczne: przede wszystkim alergeny roztoczy kurzu domowego oraz alergeny tzw. zarodników wewnątrzdomowych (*Aspergillus spp.*, *Penicillium spp.*, *Mucor spp.*). Składnikami kurzu domowego mogą

być również zarodniki z rodzaju *Alternaria* oraz *Cladosporium* – najwyższe stężenia tych alergenów w powietrzu zewnątrzdomowym obserwuje się w okresie od maja do września

Przyczyną alergii całorocznej mogą być ponadto alergeny zwierzęce (naskórek, ślina, mocz, wydzielina gruczołów potowych i łojowych, surowica, sierść).

Dziękuję, że mogłam pokazać Wam jesień z zupełnie innej bardzo fascynującej strony.

Antonina Kostyra kl.6a

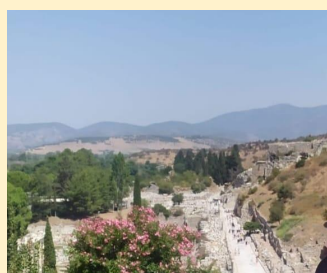
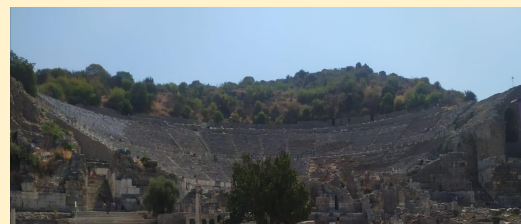

Turcja jest krajem w połowie w Europie i w połowie w Azji. Opowiem wam tylko o trzech miejscach tego wspaniałego kraju. Te miejsca to Selcuk (czytaj: Selczuk), Góra Słowika i Sirince.

W miejscowości Selcuk są śliczne stare budowle, które mają aż po dwa tysiące lat, pośród tych budowli znajduje się kościół Maryi, wielka biblioteka, stary bazar(już nie używany), zachwycające stare drogi (tylko trochę śliskie), amfiteatr itd.

Maja Zadrożna 6a

SELCUK

Na Górze Słowika znajduje dom Maryi, można wejść do środka, ale i z zewnątrz jak i w środku jest ślicznie. Przed wejściem do sanktuarium są tablice informujące, jak to się stało, że Maryja trafiła do Turcji i z kim.

To wzgórze uważane jest za miejsce ostatniego pobytu na ziemi Najświętszej Maryi Panny, matki Jezusa Chrystusa.

Fakty podane w Piśmie Świętym:

• W swojej Ewangelii św. Jan przekazuje, że Jezus, tuż przed śmiercią na krzyżu polecił mu swą matkę, mówiąc: „Oto matka twoja. I

od tej godziny uczeń wziął Ją do siebie" (J 19,27). • Natomiast Dzieje Apostolskie opowiadają o prześladowaniach, jakie wybuchły w Jerozolimie, kiedy Apostołowie zaczęli głosić Dobrą Nowinę (w tym czasie został ukamienowany św. Szczepan - w 37 roku, a św. Jakub został ścięty - w roku 42). Apostołowie rozeszli się wówczas po świecie, aby głosić Ewangelię innym ludom. Św. Jan udał się do Azji Mniejszej i osiadł w Efezie. Jest bardzo prawdopodobne, że z powodu prześladowania w Jerozolimie zabrał ze sobą Maryję.

Dane historyczne:

Z historycznego punktu widzenia, na możliwość zamieszkania Maryi w tym miejscu wskazują:

- istnienie grobu św. Jana w Efezie;

- zwołanie do Efezu w roku 431 Soboru Powszechnego, gdzie w pierwszym na świecie kościele poświęconym Maryi Pannie ogłoszono dogmat o Boskim Macierzyństwie Maryi. W zapisach

ojców soborowych znajdujemy stwierdzenie mówiące o Nestoriuszu: "Po przybyciu do Efezu, gdzie teolog Jan i Najświętsza Maryja Panna Matka Boża...".

W tradycji ustnej przejętej od przodków i zachowanej wiernie przez

prawosławnych wieśniaków we wsi Kirkince, wywodzących się z pierwszych chrześcijan efeskich, istniało przekonanie, że tu właśnie żyła i umarła Matka Boża. Wierni przychodzili tu każdego roku, aby uczcić dzień Zaśnięcia Najświętszej Maryi Panny. Miejsce to nazwali „Panaya Kapulu”.

Odkrycie tego miejsca:

W XIX wieku ukazał się książka pod tytułem "Życie Najświętszej Maryi Panny", według objawień zakonnicy niemieckiej - Katarzyny Emmerich. Nigdy

nie opuściła ona Niemiec, a mimo to z zadziwiającą dokładnością opisała dom na wzgórzu koło Efezu, w którym widziała, jak upływały ostatnie lata życia Maryi Panny. Na podstawie tych wskazówek utworzono w 1891 roku dwie ekspedycje naukowe, podczas których odnaleziono miejsce i ruiny sanktuarium całkowicie zgodne ze wskazówkami niemieckiej zakonnicy.

Kaplica:

Kaplica została wybudowana na pozostałościach domu Maryi Panny. Jej fundamenty pochodzą z I i IV wieku, a pozostałe mury z VII wieku. Ostatnie odnowienie i zabezpieczenie budynku miało miejsce w roku 1951.

Została nam jeszcze wioska Sirince (czytaj: szirindże).

Niektórzy mówią że to jest wioska, która przetrwa apokalipsę, pewnie dlatego, że jest tak wysoko w górach. Ta wioska głównie słynie z win.

Można tam kupić wino czekoladowe, truskawkowe, jabłkowe, malinowe, borówkowe, jagodowe i mogłabym tak wymieniać do wieczora. Są tam też różne sklepy chyba ze wszystkim, a drogi tam są jak labirynty.

No już koniec z zabytkami ,czas na **JEDZENIE**.

W tych rejonach które przedstawiłam najstynniejsze jedzenie to kofte. To mięso jest znane w całej Turcji, ale przede wszystkim w tych rejonach. A oto przepis na kofte. Tylko nie pomylicie tego z cig kofte (czytaj: czy kfta).

Przełóż mięso do miski i wymieszaj z cebulą, czosnkiem, kuminem, chili, pieprzem i solą. Podziel masę na 5 równych części i uformuj z nich wałki, a następnie nadziej je na patyczki. Grilluj na rozgrzanej patelni grillowej lub na grillu przez 8 minut na dużym ogniu, obracając kofty, żeby przypiekły się z każdej strony.

Wspomnienia z obozu sportowego

Za oknem jesień, a w naszych głowach wciąż wspomnienia z obozu wioślarskiego, który był organizowany przez szkołę oraz Klub Wioślarski MOSiR nr 2 nad Jeziorem Mikorzyńskim.

Obóz odbywał się w Ośrodku Wypoczynkowym Mikorzyn. Mieszkaliśmy tam w 6-osobowych domkach, które miały po 3 pokoje 2-osobowe, salon z telewizorem i 2 łazienki.

RANEK

Codziennie z łóżek wstawaliśmy o 7:10. Na rozruch szliśmy o 7:30, a na nim robiliśmy różne ćwiczenia ogólnorozwojowe. Tuż po tym szliśmy na śniadanie, na którym był bufet szwedzki i można było zjeść, co się chce (np. jajecznicę lub parówki).

Po śniadaniu o godzinie 10:00 odbywaliśmy pierwszy trening, znosiliśmy łodzie na wodę i zaczynaliśmy wiosłować. Na jednym treningu przepływaliśmy około 6000 metrów.

POŁUDNIE

Po treningu mieliśmy czas dla siebie i mogliśmy np. pooglądać telewizję, czy pogadać z rodzicami.

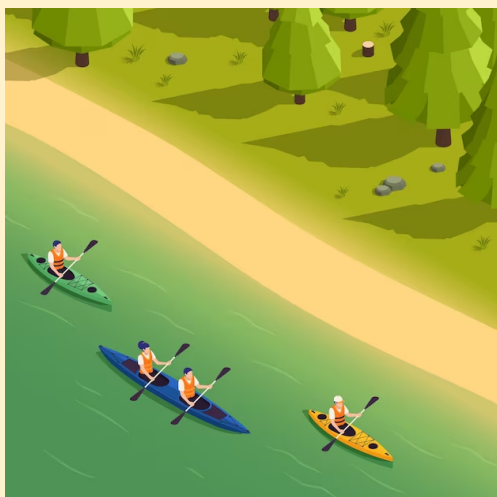
POPOŁUDNIE

Obiad zaczynał się o godzinie 13:30. Potem mieliśmy 60 minut na odpoczynek. O 15:00 zaczynaliśmy kolejny trening. Następnie mieliśmy około 30 minut na przebranie i umycie się. Po tym czasie szliśmy na kolację, która wyglądała podobnie jak śniadanie .

WIECZÓR

Po kolacji odbywał się ostatni trening. Był on bardzo krótki, zwykle ćwiczyliśmy różne gry zespołowe na boisku lub schodziliśmy na wodę.

Po całym dniu pełnym wrażeń przyjemnie było przyłożyć głowę do poduszki, więc z zasypianiem nie było kłopotów.

Uważam obóz za bardzo udany. Wszyscy uczestnicy brali aktywny udział w zajęciach, które były bardzo różnorodne. Nie można było się nudzić, bo mieliśmy dobrze zorganizowany czas. Nie mogę się doczekać kolejnego obozu, na pewno się na niego wybiorę.

Michał Martyniak kl.6a

PRZEWODNIK ARTYSTYCZNY

Jesienne inspiracje w malarstwie światowym

W tym numerze chciałabym przedstawić obrazy pięciu malarzy zakochanych w jesieni.

Julia Dominiak kl.6b

Richard Mcneil

Richard Mcneil urodził się w roku 1958 w Wielkiej Brytanii. Nie wiele o nim wiemy, ale jego obrazy są ozdobą Gabinetu Ovalnego w Białym Domu w USA. Miasta Mcneila są prawdziwą wycieczką do do jesiennego Paryża lub do Nowego Jorku.

Thomas Kinkade

Pejzaże Thomasa Kinkade są bardzo popularne wśród kolekcjonerów na całym świecie. Jego obrazy wypełnia spokój, beztraska, wyciszenie i jesienna melancholia.

Leonid Afremov

Leonid Afremov - współczesny malarz-impresjonista, znany na całym świecie jako twórca unikalnego stylu rysunku. Maluje głównie na płótnie przy pomocy małej szpachelki. Jego styl świetnie się nadaje do malowania jesiennych pejzaży.

Charles White

Charles White urodził się w Kanadzie. Stał się popularny w wieku kilkunastu lat. Spokojne piękno i cisza Złotej jesieni już wiele lat hipnotyzują jego miłośników.

Eugeniusz Luszpin

Eugeniusz Luszpin jest jednym z najbardziej znanych artystów współczesnych. Tworzy w stylu hiperrealizmu i jego obrazy są czasami tak realistyczne, że trudno jest odróżnić je od fotografii.

Jesień jest porą roku skłaniającą do refleksji nad zmianami zachodzącymi w naturze. Może warto przyjrzeć się , co dzieje się w przyrodzie, oddać się refleksji nad przemijaniem i napisać haiku?

Redaktor Naczelna

Haiku to najkrótszy możliwy utwór poetycki, składający się najwyżej z 17 sylab rozpisanych na wersy 5-7-5. W japońskim oryginale haiku stanowi tylko jedną linijkę, bez wersów, ale już w innych językach niż japoński, wersy są trzy.

Przyspilić ulotne wrażenie

Jeszcze w XVII wieku haiku miało ściśle wyznaczone tematy. Klasyczne dotyczyło przyrody i dzieliło się na haiku o wiosnie, lecie, jesieni i zimie. Współczesne haiku nie zna ograniczeń tematycznych – zgodnie z poglądem, że „wszystko jest naturą”...- ale w swojej klasycznej wersji stara się trzymać rygorów językowych. Oznacza to, że klasyczne haiku jak najdalej ucieka od metafory, operując maksymalnie prostym i jednoznacznym językiem. Haiku klasyczne może opisywać tylko krótki, aktualny moment, jak błysk flesza, fotografia.

Czy istnieje przepis na idealne haiku?

Owszem: jak najmniej poetyckich sztuczek językowych (szczególnie antropomorfizmów, personalizmów i metafor) i jak najwięcej prawdy w opisie natury oraz maksymalnie dużo poezji i zaskoczenia w autorskiej refleksji. Opis obrazów może być oddzielony od części refleksyjnej (np. dwa pierwsze wersy – obrazy, trzeci – refleksja) lub też refleksja może się z obrazami przeplatać.

*Liście lecą
zmiana wiatru
lecą liście*

Rafał Zabratyński

I

TE KSIĄŻKĘ POLECAM !

autorski przegląd książek Katarzyny Zielskiej z 6b

Recenzja książki „Atak zmutowanych robotów”

Pamiętacie Przemka, Rodzynka, Bazyla, Muffina, Tolę i Miśkę? Jeśli tak, to na pewno znacie już Klub Poszukiwaczy Przygód, który stworzyła Agnieszka Stelmazyk. Dziś chciałabym Wam opowiedzieć o czwartej części przygód przyjaciół z jednej klasy, noszącej tytuł „Atak zmutowanych robotów”.

Jak już kiedyś pisałam, Agnieszka Stelmazyk to polska autorka książek dla dzieci i młodzieży. Pisarka tworzy świetne historie przygodowo-kryminalne, które zyskały fanów nie tylko w Polsce, ale i wśród naszych zagranicznych sąsiadów.

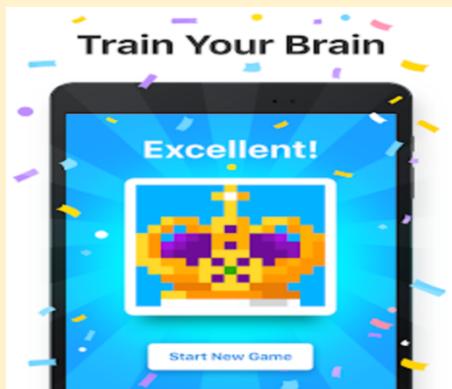
Powieść „Atak zmutowanych robotów” to czwarta książka z serii „Klub Poszukiwaczy Przygód”, wydana przez wydawnictwo „Zielona Sowa” w 2022 roku. Książka jest przeznaczona dla dzieci powyżej 9 roku życia, ale myślę, że i młodsze dzieci przy pomocy rodziców, jak i sami rodzice nie będą się nudzić w trakcie jej lektury. A cóż tym razem zmalowali chłopcy i dziewczyny, którzy mają wyjątkowy talent do pakowania się w kłopoty?

Przemek i jego przyjaciele zapisują się na zajęcia z robotyki, gdzie uczyli się konstruować roboty z klocków lego i tworzyć do nich oprogramowanie. Ale dzieciaki nie byłyby sobą, gdyby nie wpłatały się w aferę kryminalną z kradzieżą złotych zegarków ze sklepu jubilerskiego w tle. Dodatkowo Muffin przeżywa pierwsze rozterki sercowe, które przecież i nam nie są obce.

Przyjaciele, jak na amatorów mocnych wrażeń, dostarczają i nam ich bez liku. Czy rozwikłali tajemnicę zegarków? Kto pomoże im w rozwiązywaniu zagadki? Kim jest ciocia Matylda i czy jej czarny kot przynosi pecha młodym detektywom? Tego wszystkiego dowiedziecie się z książki. I nie martwcie się tym, że to już czwarty tom. Każdą książkę Agnieszki Stelmazyk można czytać osobno, nic nie tracąc z całości historii.

A zapewniam, że warto sięgnąć do tej powieści właśnie teraz – jesienią, kiedy za oknem szybko robi się ciemno, pogoda nie sprzyja spacerom po mieście i szukaniu własnych przygód. Bohaterowie dostarczą nam ich aż nadto. I tylko żał, że tak szybko rozwiązujemy z chłopakami zagadkę, ale tak to już jest, kiedy akcja powieści jest wartka, a fabuła wciągająca. Nudzić się nie będziecie, bo historia przyjaciół z klasy napisana jest z dużą dawką humoru. Przeczytałam tę książkę już ze trzy lub cztery razy, za każdym razem bawiłam się świetnie. **Gorąco polecam!**

Azjatyckie gry komputerowe. Nonogram

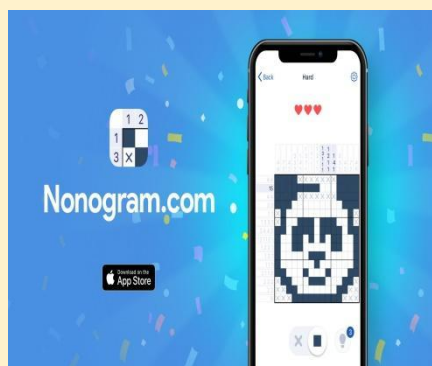
Japońska gra liczbowa, za której ojca uznaje się japońskiego grafika Non Ishida, który w 1987 roku w Tokio wygrał konkurs polegający na ułożeniu obrazu z zapalonych świateł w wieżowcu. Pomysł gry powstał przy próbie zapisu na papierze

obrazu malowanego na wieżowcu. W tym samym czasie japoński profesor Tetsuya Nishio wpadł na identyczny pomysł. W 1988 roku Non Ishida, opublikował trzy obrazki logiczne pod nazwą „Window Art. Puzzles” W 1990 roku, James Dalgety spopularyzował Obrazki Logiczne pod nazwą „Nonograms” .. W Polsce łamigłówkę tę spopularyzowała gazeta Wiedza i Życie – publikując obrazki logiczne jeszcze w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku.

Nonogram to wciągająca gra liczbowa online, która oferuje wymagający trening umysłowy i zaangażuje twoje umiejętności logicznego myślenia i rozpoznawania wzorów. Znana również jako Picross lub Griddlers, Nonogram przedstawia siatkę wypełnioną liczbami wzdłuż wierszy i kolumn. Twoim zadaniem jest rozszyfrowanie tych liczb, aby odkryć ukryty obraz.

Każda liczba reprezentuje sekwencję wypełnionych komórek w danym rzędzie lub kolumnie. Analizując liczby i używając dedukcji, musisz określić, które komórki wypełnić, a które pozostawić puste. W miarę postępów wyłoni się obraz, nagradzając twoje wysiłki satysfakcjonującym wizualnie rezultatem.

Nonogram to gra łącząca logikę, dedukcję i szczyptę artystycznych odkryć. Zagadki mają różny stopień złożoności, oferując coś zarówno początkującym, jak i doświadczonym graczom. Dzięki rozgrywce opartej na siatce, Nonogram zapewnia wyjątkowe i wciągające wyzwanie, które zapewni Ci rozrywkę i zaangażowanie umysłowe.

Ćwicz swój umysł dzięki tej intuicyjnej łamigłówce liczbowej. Dołącz do miłośników nanogramów z całego świata, posłuż się logiką, odkrywając obrazki z pikseli i baw się dobrze!

Mateusz Wiatrzyk 6B

DOWCIPNY UCZEŃ PREZENTUJE :)

Kawały „azjatyckie” zebrał Tadeusz Gracjasz z klasy 6b

-Jak się nazywa najpunctualniejszy Japończyk?
-Tai Ming

-Jak się nazywa japoński złodziej flamastrów?
- Kosimazaki

Japoński wynalazca namiotów?
- Nacomi Tachata

-Jak nazywa się chiński piłkarz?
-Kiwa Jakotako

Chiński sztab, odprawa:

- Będziecie się przemieszczać na tyły wroga małymi grupkami po 2-3 miliony.

Baca pobierał lekcje walki u Japończyka. Trzask. Prask. Baca leży. Po chwili pyta:

- Co to było?

- Ka - Ra - Te!

- Taki żeś mądry? To pokaż jeszcze coś!

Trzask. Prask. Baca leży. Po chwili pyta:

- Co to było?

- Kung - Fu!

- Zaczekaj, teraz ja ci coś pokażę!

Trzask. Prask. Japończyk leży. Po chwili przyjeżdża karetka. W szpitalu Japończyk pyta się Bacy

- Co to było?

- Ciu - Pa - Ga!

Stopka redakcyjna

REDAKTOR NACZELNA : Magdalena Forszpaniak

REDAKTORZY TECHNICZNI: Maja Fudala kl.7A / Julian Stefańczyk kl.6b

Marcel Domalewski kl.7b

Julia Dominika kl.6b

Tadeusz Gracjasz kl.6b

Kinga Grzankowska kl.6b

Mateusz Kajzer kl.6a

Michał Martyniak kl.6a

Mateusz Wiatrzyk kl.6b

Urszula Skiba kl.6a

Karol Wnęk kl.6b

Maja Zadrożna kl.6a

Katarzyna Zielska kl. 6b

